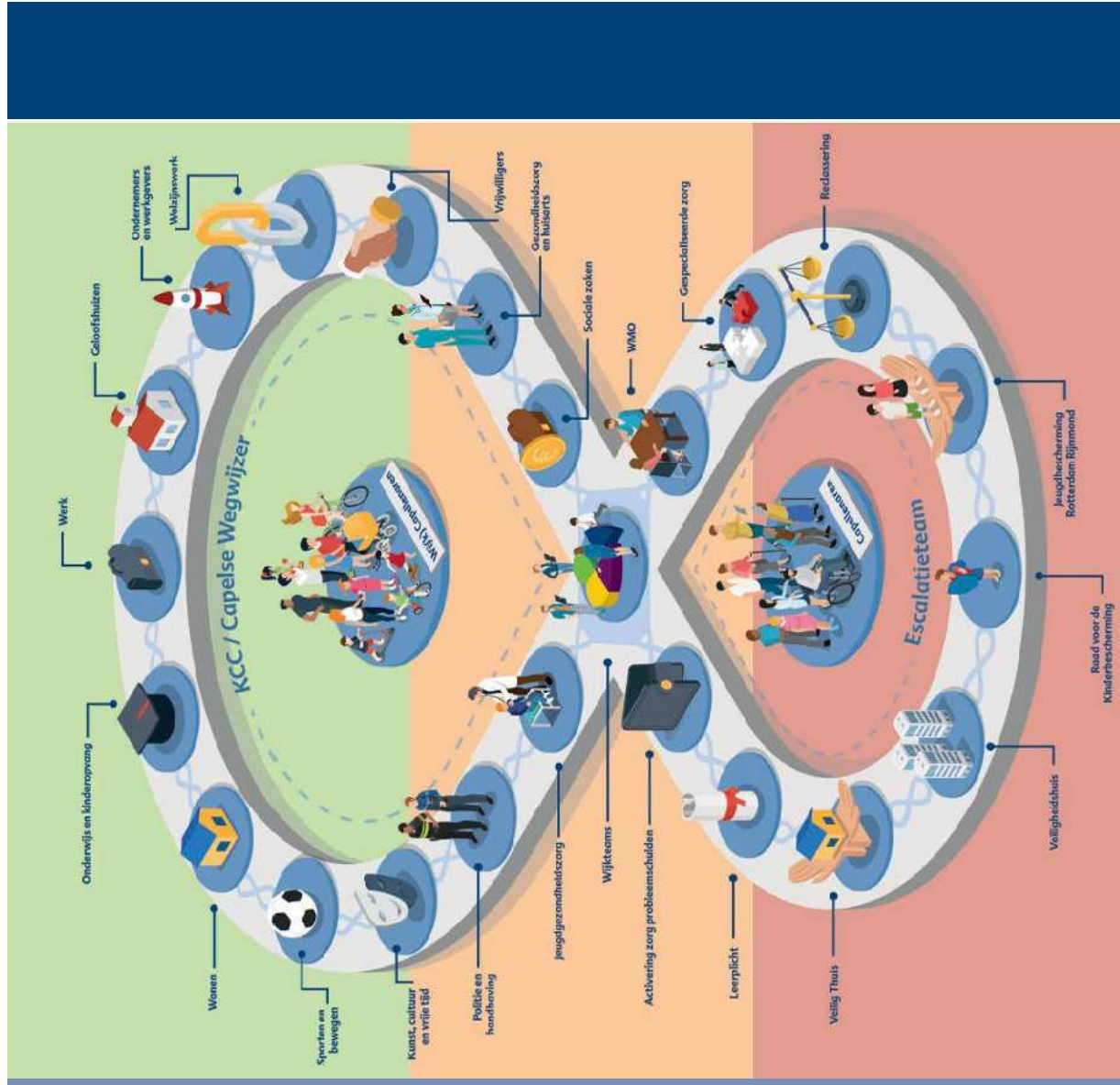

Projectopdracht Samenlevingsagenda

Capelle aan den IJssel
Maart 2025

Inhoudsopgave

1	Inleiding en aanleiding	3
2	Uitgangspunten product en proces	4
3	Projectopzet en planning	7
4	Communicatie en participatie	9
5	Projectorganisatie en begroting	11
B	Bijlage 1. Planningsschema	14

Grenzen aan zorg en zelfredzaamheid

De vorige twee visies op het sociaal domein (1.0 en 2.0) waren met name gericht op het in goede banen leiden van de taken vanuit de decentralisaties in het sociaal domein. Echter, momenteel zien we een veelvoud aan uitdagingen samenkomen in het sociaal domein, of beter gezegd, in onze samenleving. Allereerst is er een behoorlijke stijging in de kosten van de sociale basisinfrastructuur, van de tijdelijke ondersteunings- / zorgvraag (jeugd als Wmo) én op het gebied van langdurige en / of intensieve zorgvraag bij multi-problematiek. Deze trend lijkt zich verder door te zetten, terwijl de grenzen op het gebied van personeel en financiën bereikt zijn. Aan de andere kant is er een wens om meer verantwoordelijkheid bij de samenleving te leggen (participatiemaatschappij), maar ook daar zijn de grenzen op het gebied van zelfredzaamheid in zicht, denk bijvoorbeeld aan mantelzorg. Daarbij komt dat er de komende jaren bezuinigd moet worden door de gemeente. Kortom, de grenzen van zowel formele als informele voorzieningen, ondersteuning en zorg zijn in zicht. Dat, in combinatie met toenemende kosten en dalende inkomsten, is een van de aanleidingen om onze visie op het sociaal domein te herijken. Het is nodig om onze activiteiten te prioriteren en op een andere manier onze gemeenschappen te activeren en te ondersteunen, te innoveren in de manier waarop we de taken van het sociaal domein uitvoeren en efficiënter en effectiever samen te werken met het gehele speelveld.

New town

Daarnaast wijst de recente [onderzoeksrapportage](#) uit dat wij als 'new town' extra uitdagingen hebben. Huizen en (maatschappelijke) gebouwen bereiken gelijktijdig het einde van hun levensduur. Onze gemeente staat voor een grote vervangingsopgave en scoort laag op woongenot. Onze inwoners worden gemiddeld steeds armer en specifieke groepen hebben bovengemiddeld meer problematische schulden. De criminaliteitscijfers liggen hoger en de (ervaren) gezondheid lager. Ook als het gaat om onderlinge saamhorigheid van de bevolking, lopen we achter op andere Nederlandse gemeenten. De arbeidsmarktsituatie in de regio blijft achter bij andere stedelijke regio's en is relatief ongunstig. Hoewel er veel werkgelegenheid is in de regio, is het aanbod niet altijd passend voor onze beroepsbevolking.

Deze specifieke 'new-town' opgaven vormen de andere aanleiding om onze visie op het sociaal domein te herijken. We moeten nu ingrijpen om het tij te keren, om een verdere verslechtering te voorkomen. Het is nodig om te prioriteren binnen het sociaal domein en te bepalen met welke interventies we het tij gaan keren.

Visie sociaal domein = samenlevingsagenda

Ook al zijn de uitdagingen groot is het niet alleen kommer en kwel. Gelukkig gaat het met het overgrote deel van de Capellenaren gewoon goed en heeft onze samenleving een enorme veerkracht. We kennen ook een rijk en waardevol speelveld van actoren die kunnen helpen het tij te keren. Vanuit de conclusie dat we hiervoor het gehele speelveld nodig hebben is een integralere visie nodig ten opzichte van de vorige visies sociaal domein. Het gaat namelijk ook over de rollen die inwoners, cultuur, sport en de ruimtelijke ontwikkeling hierin kunnen spelen. Daarom stellen we voor om, in lijn met de 'omgevingsagenda', bij de verdere uitwerking te spreken van een 'samenlevingsagenda' in plaats van een 'visie sociaal domein'.

Integrale samenwerking

Een andere aanleiding om de visie sociaal domein te herijken in een samenlevingsagenda heeft te maken met samenwerking, zowel intern (binnen de gemeente) als extern. We hebben een stadsvisie en omgevingsagenda die de richting bepalen voor de ontwikkeling van de stad. Daarnaast is er een veelheid aan beleidskaders en beleidsstukken. Een herijkte visie vanuit het sociaal domein is van meerwaarde als input richting allerlei ontwikkelingen in de stad enerzijds en anderzijds als overkoepelend kader voor allerlei beleidsstukken binnen de afdeling. Daarnaast is het van grote meerwaarde als afsprakenkader met onze verbonden partijen en alle andere externe actoren die actief zijn in het sociaal domein. Tot slot zien we aanleiding om op een andere manier te werken, meer datagedreven en gebiedsgericht. Het verkennen van de manier waarop we effectiever en efficiënter kunnen samenwerken met het gehele speelveld is dan ook een belangrijke aanleiding voor dit traject.

Uitgangspunten proces en product

Uitgangspunten proces

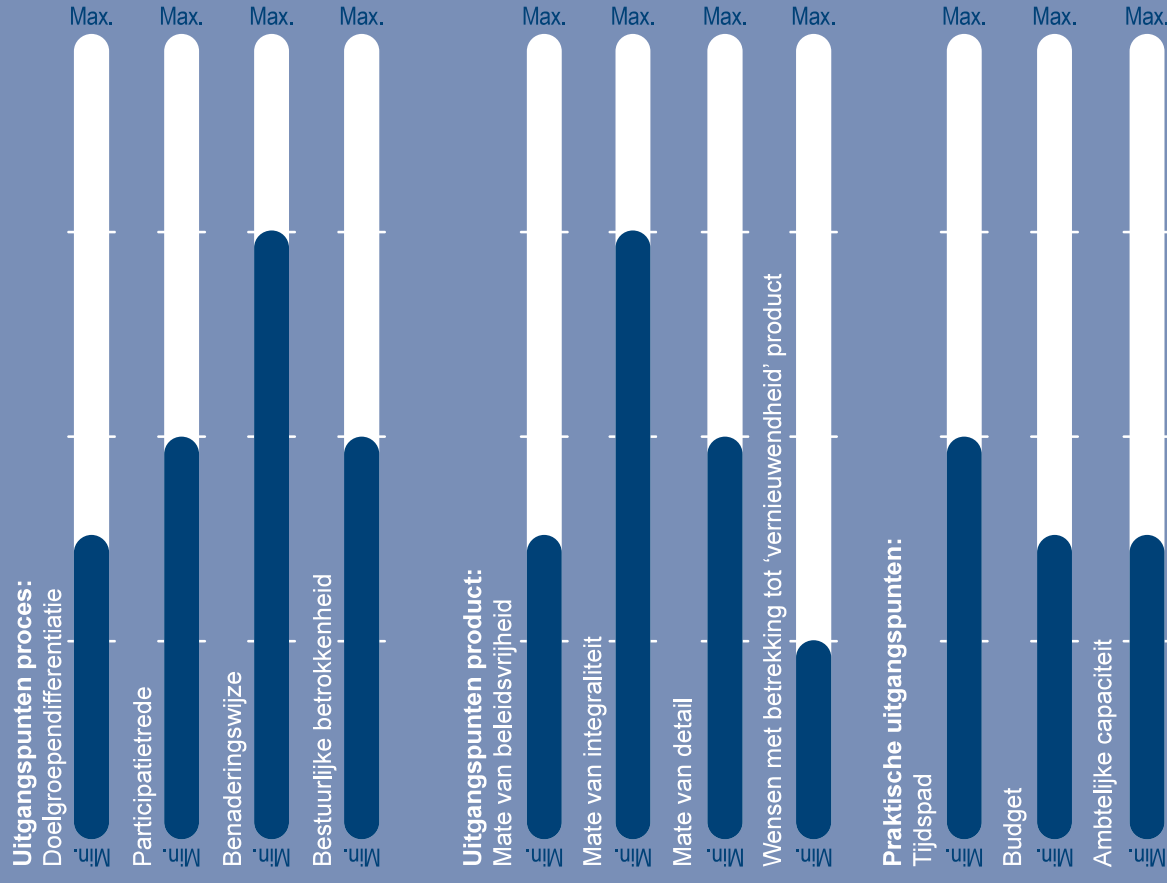
Met de raad is afgesproken dat de visie op het sociaal domein nog deze bestuursperiode herijkt wordt. In de voorjaarsnota hebben we bepaald dat we in 2025 deze visie op het gehele sociaal domein aan de gemeenteraad willen voorleggen. Dat betekent een relatief kort tijdspad, terwijl we uiteraard wel met veel actoren en belanghebbenden te maken hebben in ons werkveld. Daarom zijn we selectief als het gaat om de breedte van het participatieproces en de mate van differentiatie in doelgroepen. We kiezen ervoor om met onze belangrijkste verbonden partijen en ketenpartners intensievere sessies te organiseren en verder zoveel mogelijk bij bestaande overlegstructuren aan te sluiten, zoals de jongerenraad, burgemeestersoverleg met maatschappelijke partners, de WOP's en de adviesraad sociaal domein. Op deze manier kunnen we in een relatief korte tijd toch zoveel mogelijk professionals, inwoners en diverse andere maatschappelijke partners spreken. We benaderen hen proactief en sluiten hiermee aan op ons burgerparticipatiebeleid. We kiezen ervoor om beperkt op de onderste tredes van de participatieladder in te zetten, maar met een integrale doch compacte groep belanghebbenden een interactief proces op te zetten. Ook de interne organisatie, het college en de gemeenteraad betrekken we uiteraard nauw bij het proces. Voor het traject wordt een bestuurlijk team vanuit het college geformeerd. De gemeenteraad wordt middels een werkatelier tussentijds geïnformeerd.

De samenstelling van de groepen wordt in de eerste fase nader geconcretiseerd, maar we denken in ieder geval aan de volgende type doelgroepen:

- **Inwoners** (o.a. via de adviesraad sociaal domein, de Jongerenraad en de WOP's)
- **Verbonden partijen** (o.a. CJG, SWC, Sportief Capelle en de GRIJ)
- **Maatschappelijke partners en mede-overheden** (o.a. de deelnemers van burgemeestersoverleg maatschappelijke partners)

(Zie hoofdstuk 3 en bijlage 1 voor fasering of hoofdstuk 4 voor nadere toelichting op participatie en communicatie).

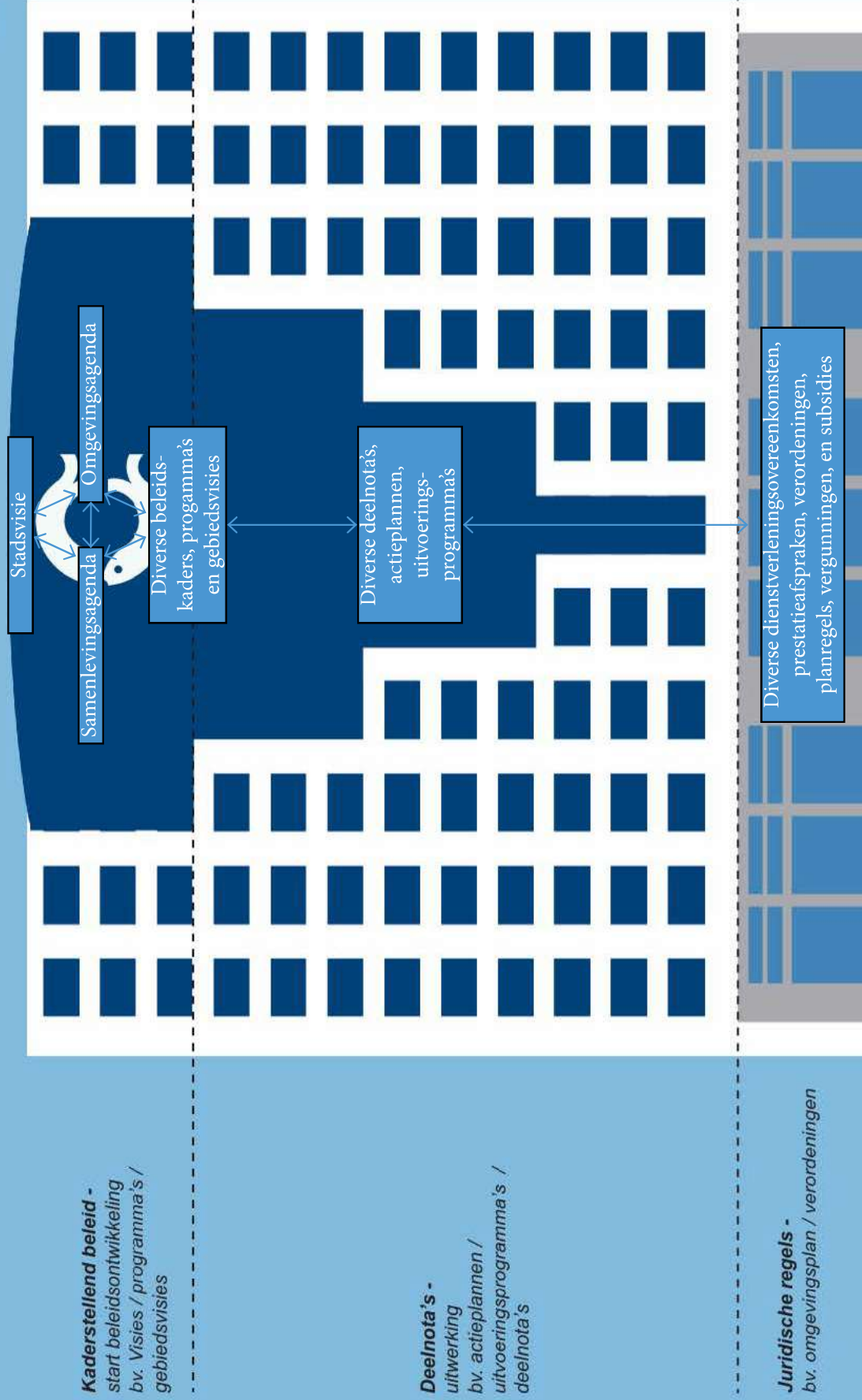
Vooraf zijn met bestuurlijk en ambtelijk opdrachtgever bijgevoegde uitgangspunten en het daarop gebaseerde plan van aanpak en planning besproken. Aan de hand van de volgende 'schuifjes' zijn de uitgangspunten voor proces en product toegelicht en is er een mogelijkheid om de ambities omtrent bepaalde aspecten van proces en product hoger of lager te leggen.

Het beleidshuis van Capelle

De beleidspositionering van de samenlevingsagenda is onder de stadsvisie, gelijk aan de omgevingsagenda en overkoepelend boven diverse beleidskaders op het gebied van sociaal domein en daarmee ook de basis voor diverse deelnota's en dienstverleningsovereenkomsten en dergelijke.

Beleidsvoornemens /
Verkenningen /
Onderzoeken /

Uitgangspunten product

Omdat de benadering die we voorstellen integraler is dan de vorige visie sociaal domein spreken we dus van een 'samenlevingsagenda' in plaats van een 'visie sociaal domein'. Ook al gaat het om meerdere onderwerpen, moet het nog steeds de huidige visie sociaal domein vervangen en richting bepalen voor de wettelijk bepaalde beleidsplannen (Wmo/Jeugd/Wpg). Ook moet het een uitwerking van de stadsvisie zijn en de samenhang tussen en prioriteiten van diverse beleidskaders (en andere relevante beleidsstukken) bepalen. De positionering van de samenlevingsagenda zit dus tussen visie en beleidskaders/programma's in. De verwachting is dat er slechts op enkele specifieke thema's volledig nieuw beleid ontwikkeld wordt. Denk bijvoorbeeld aan thema's zoals sociale cohesie en eenzaamheid. Het gaat met name om een uitwerking van, of integrale afweging tussen, bestaand beleid. Er is dus geen sprake van totale beleidsvrijheid, maar binnen de kaders is er in dit proces wel vrijheid om nieuwe beleidskeuzes, prioriteringen en -afwegingen te maken.

Integraliteit vormt het vertrekpunt. Het gaat dus over het gehele sociale domein (zoals op het voorblad verbeeld) en we geven ook aandacht aan de samenhang met fysieke opgaven. Voor het bepalen van de opgaven, koers en verdiepingen benutten we relevant beleid en input vanuit de afdelingen financiën, bestuurs- en concernondersteuning, dienstverlening, stadsontwikkeling, samenleving en stadsbeheer. We streven ernaar het product zo concreet, beknopt en beeldend mogelijk te maken. Voor wat betreft de ambitie omtrent digitalisering sluiten we aan bij het niveau van bestaande producten.

Het product moet de volgende functies kunnen vervullen:

- Het moet de stadsvisie concretiseren en prioriteiten voor beleidskaders en andere beleidsstukken sociaal domein bepalen.
- Het moet in ieder geval de basis vormen voor wettelijk verplichte beleidsplannen (Wmo/Jeugd/Wpg) en participatie.
- Het moet inzicht bieden in de (new-town) opgaven in de stad en antwoord bieden hoe wij ons daartoe gaan verhouden.
- Het moet richting geven aan de manier waarop we extern en intern samenwerken, daarbij bewustwording creëren over veranderende rollen en een visie bevatten omtrent de afbakening van taken.
- Het moet richting geven aan de manier waarop we financieel prioriteren en ons gemeentelijk opdrachtgeverschap vormgeven.

Praktische uitgangspunten

Voor dit traject trekken we in totaal ongeveer 1,5 jaar. Dit dit jaar leggen we nog het koersdocument aan de gemeenteraad voor, daarna volgt nog een proces van verdieping. We streven ernaar om de kosten zo laag mogelijk te houden. Daarom kiezen we ervoor om zoveel mogelijk ambtelijk uit te voeren en slechts voor enkele deelonderzoeken en praktische kosten voor het participatietraject budgetten te reserveren.

Onderdelen samenlevingsagenda:

1. Analyse en opgaven

(O.b.v. Participatie, beleid- en gebiedsanalyses)

2. Koers

(O.b.v. participatie en bestuurlijke bespreking)

3. Verdiepingen

(O.b.v. verdiepingsonderzoeken en -processen)

4. Uitvoeringsagenda en doorwerking

(Wijze van doorwerking in beleid, overeenkomsten en projecten)

Op basis van de geïnventariseerde beleidsopgaven en de besprekingen van de in hoofdstuk 2 beschreven uitgangspunten stellen we voor om een interactief proces in te richten (zie hoofdstuk 4 voor *toelichting op participatie en bijlage 1 voor gedetailleerd stappenplan*). We voorzien de volgende fases:

Fase 0: Plan van aanpak

Fase 1: Koersdocument

- Fase 1.1 - Analyse
- Fase 1.2 - Dialoog
- Fase 1.3 - Koersbepaling
- Fase 1.4 - Besluitvorming

Fase 2: Uitvoeringsagenda

- Fase 2.1 - Verdiepingen
- Fase 2.2 - Besluitvorming

Fase 0 - Plan van aanpak (februari 2025 - maart 2025)

Dit is de voorbereidende fase. Hierin verkennen we intern de inhoudelijke scope en proceskaders voor dit beleidsontwikkelingstraject. Dit doen we ambtelijk en bestuurlijk. De ambtelijke voorbereiding vindt plaats in februari. De bestuurlijke bespreking met portefeuillehouder en het college in maart.

In deze fase werken we aan een product: de projectopdracht. Deze wordt vastgesteld door het college en middels een collegebrief wordt de gemeenteraad hierover geïnformeerd. Hiermee stemmen we (ambtelijk en bestuurlijk) vooraf de kaders voor het proces en product af.

Fase 1.1 - Analyse (maart 2025 - april 2025)

Na vaststelling van de projectopdracht starten we met de voorbereidende inventarisaties en analyses van relevante beleidsstukken en -processen. We bouwen hierbij voort op recente en actuele processen. We vullen deze analyse van eerdere stappen aan middels een aantal thematische werksessies met diverse basisteams. Denk bijvoorbeeld aan werksessies omtrent jeugd, schulden, veiligheid en stadsontwikkeling.

We starten intern met een ambtelijke kick-off en we richten een periodieke overlegstructuur voor het kern- en projectteam in. Vanaf dit moment starten we ook met de externe communicatie, deze is met name gericht op het betrekken van de beoogde partners. Dit doen we direct, via bestaande netwerken. Voor overige informatieverstrekking gebruiken we reeds bestaande kanalen. Ambtelijk werken we in de volgende thematische werksessies de trends en beleids-, en gebiedsopgaven nader uit in een voorlopige analyse en koers.

Fase 1.2 - Dialoog (mei 2025 - juni 2025)

De voorlopige analyse en koers bekijken we in de tweede fase met input vanuit gesprekken met onze partners in de stad, de adviesraad sociaal domein en de jongerenraad. Met onze verbonden partijen (CJG, SWC, Sportief Capelle en de GRIJ) organiseren we aparte gespreksrondes, in het verlengde van strategische overleggen tussen deze partijen. De input uit deze participatieronde verwerken we in een concept-koersdocument in presentatievorm. Dit concept bespreken we met het bestuurlijk team en in een werkatelier met de raad.

Fase 1.3 - Koersbepaling (juli 2025 - september 2025)

Na de bestuurlijke besprekingen hebben we de koers op hoofdlijnen te pakken. Deze werken we in deze fase nader uit in een koersdocument. In deze fase organiseren we intern en extern terugkoppelingssessies en een mini-conferentie waar we alle betrokkenen uitnodigen om op het koersdocument te reflecteren.

Fase 1.4 - Besluitvorming (september 2025 - november 2025)

Na verwerking van aanvullende aandachtspunten wordt het koersdocument ter besluitvorming aan het college (uiterlijk 23 september) en de gemeenteraad (10 november) voorgelegd. Naar verwachting vindt de besluitvorming hierover eind 2025 plaats. Hiermee leggen we de uitgangspunten voor het sociaal domein op hoofdlijnen vast. Dit alles werken we in de volgende fase nader uit. Dan verdiepen we de keuzes uit het koersdocument en koppelen we acties en consequenties aan de koers.

Fase 2 - Uitvoeringsagenda en doorwerking

Het proces om te komen tot een koersdocument kent een strakke planning. De verwachting is dat we niet op alle beleidsvelden de benodigde diepte bereiken om ook de keuzes en prioriteiten omtrent de uitvoering van de koers uit te werken. Daarom koppelen we een tweede fase aan het proces om te komen tot de samenlevingsagenda. Deze fase staat in het teken van verdiepingen die nodig zijn om de open eindjes te dichten en acties en afspraken te koppelen aan de koers. Hoe dat proces ingericht wordt bepalen we op een later moment (na de zomer van 2025), want de benodigde verdiepingen zijn afhankelijk van de uitkomsten van het proces om te komen tot het koersdocument. Op hoofdlijnen kunnen we al wel de volgende twee fases en tijdlijn bepalen:

Fase 2.1 - Verdiepingen *(januari 2026 - mei 2026)*

N.t.b.

Fase 2.2 - Besluitvorming en borging *(juni 2026 - september 2026)*

N.t.b.

Overzicht producten en besluiten

Gedurende het proces zijn er de volgende formele besluiten gepland:

Fase 0: Projectopdracht | College van B&W | maart 2025

Fase 1: Koersdocument | Gemeenteraad | november 2025

Fase 2: Samenlevingsagenda (*koersdocument + uitvoeringsagenda*) | Gemeenteraad | oktober 2026

Type project

Het betreft een gemeentelijk beleidsontwikkelingstraject met een relatief hoge mate van abstractie en complexiteit. Dit beleid gaan we in samenspraak met 'partners van de stad' ontwikkelen.

Doel van het participatietraject

Het doel is om middels het participatietraject het beleid beter te maken. Ook het verbreden van draagvlak en begrip voor besluitvorming en activering in de uitvoering zijn doelen van dit participatietraject.

Eigenaarschap proces

De gemeente is verantwoordelijk voor het proces. Het college geeft opdracht om tot deze uitwerking te komen en het ambtelijk apparaat verzorgt in opdracht van het college de organisatie en uitvoering van het participatietraject. De ambtelijk opdrachtnemer is het eerste aanspreekpunt. Samen met het kernteam ligt daar de verantwoordelijkheid voor de uitvoering van het proces en de ontwikkeling van het beleid (zie hoofdstuk 5 voor toelichting op projectorganisatie).

Communicatie

Aan het begin en einde van iedere hoofdfase wordt actief gecommuniceerd richting alle betrokkenen. En voor en na iedere participatiestap wordt gecommuniceerd (uitnodiging en terugkoppeling). Er is direct contact met betrokken participanten. (Zie bijlage 1 voor stappenplan/planning proces).

Doelgroepen / participanten

Voor het externe participatietraject onderscheiden we 'inwoners' (vertegenwoordigd via adviesraad sociaal domein, jongerenraad en WOP-besturen) en 'maatschappelijke - en ketenpartners'.

Deze doelgroepen worden in fase 0 nader gespecificeerd middels een stakeholderanalyse. Waarna zo snel mogelijk contact met hen wordt gelegd om betrokkenheid bij het proces te organiseren.

Inwoners

We raadplegen inwoners met name via bestaande overlegorganen, via de adviesraad sociaal domein, de WOP's en de jongerenraad. Daarbij sluiten we zoveel mogelijk aan op, of bouwen voort op, andere processen. Tijdens de besluitvorming is ruimte voor insprekers. Daarnaast organiseren we in deze fase een afsluitende bijeenkomst (mini-conferentie), voorafgaand aan de bestuurlijke besluitvorming. Hierin worden de resultaten van het participatietraject teruggekoppeld en kan feedback worden gegeven op het participatieverslag.

Maatschappelijke organisaties, ketenpartners, verbonden partijen en mede-overheden.

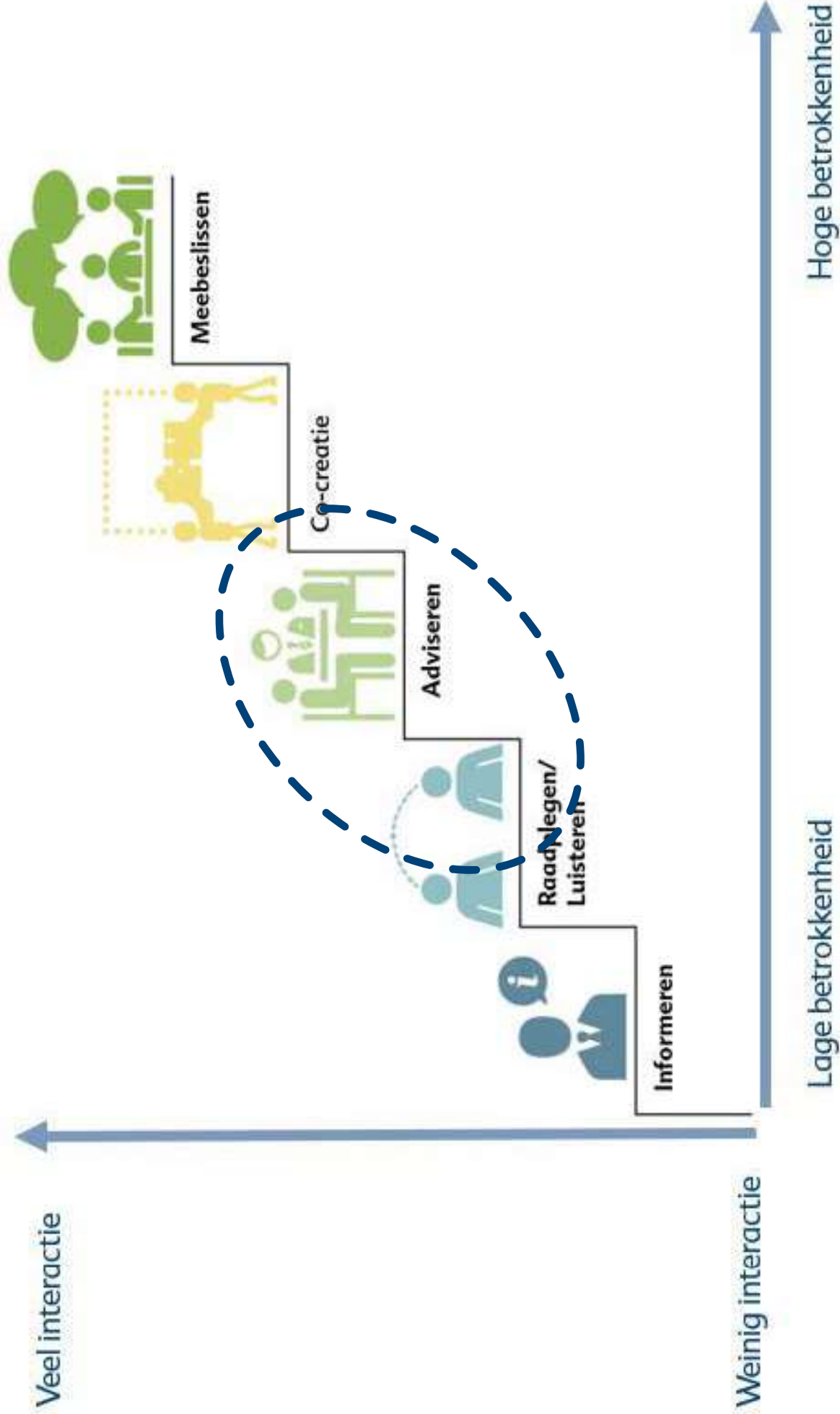
Voor deze professionele organisaties organiseren we enkele focusgroepen om input op te halen. Ook worden zij voor de afsluitende bijeenkomst uitgenodigd. Uiteraard kunnen zij ook inspreken tijdens het besluitvormingsproces.

Financiering communicatie en participatie

Het uitgangspunt is om de kosten zo laag mogelijk te houden en zoveel mogelijk door de ambtelijke organisatie zelf uit te laten voeren. Echter, komen er wel kosten kijken bij het (laten) maken van participatiemiddelen en het organiseren van bijeenkomsten. Denk bijvoorbeeld aan DTP-/drukkerwerk, zaalhuur en/of catering.

Voor communicatie benutten we zoveel mogelijk reeds bestaande kanalen. Naast de inhoudelijke, organisatorische en facilitaire kant van de participatiebijeenkomsten is er geen sprake van actieve ondersteuning van de deelnemers.

Verskillende participatietredes
 De verschillende participatietredes verschillen van elkaar in mate van interactie en intensiteit van betrokkenheid. Voor dit traject zetten we dus in op een gemiddelde mate van interactiviteit en betrokkenheid met een relatief beperkt aantal participanten.
 (Bron: participatievisie Capelle)

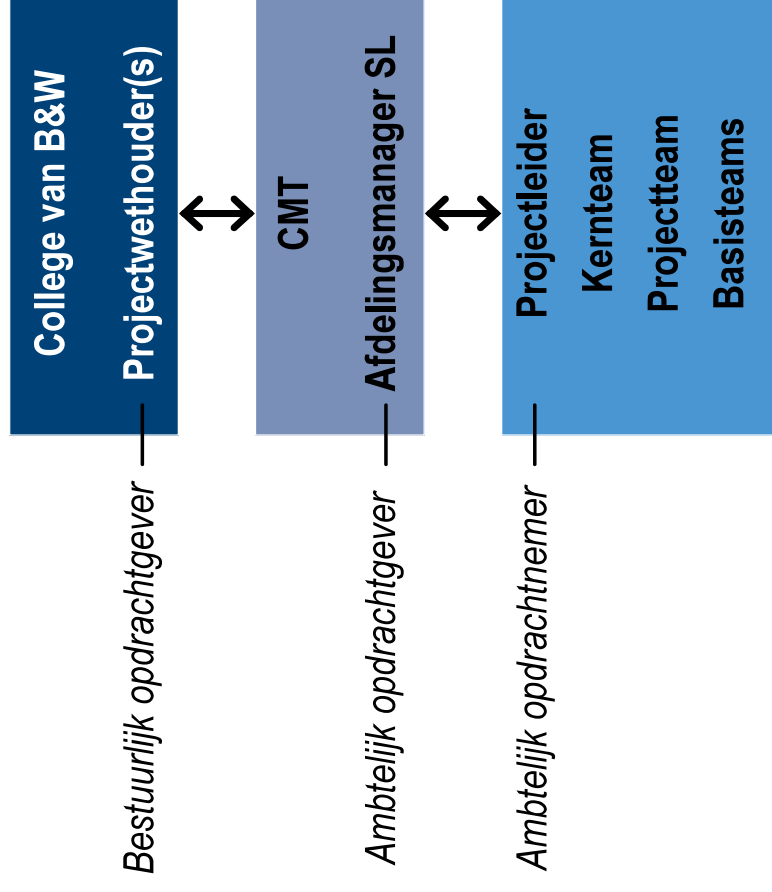

Opdrachtgeverschap

Deze projectopdracht geeft invulling aan de manier waarop we de samenlevingsagenda gaan uitwerken. De projectopdracht wordt vastgesteld door het college van burgemeester en wethouders, hierna wordt de gemeenteraad over de proces- en productkaders geïnformeerd middels een collegebrief.

De verantwoordelijk wethouder is de bestuurlijk opdrachtgever voor dit project. De voortgang wordt periodiek in een breder bestuurlijk team afgestemd. De afdelingsmanager samenleving is de ambtelijk opdrachtgever en de projectleider is ambtelijk opdrachtnemer.

De formele besluitvormingsmomenten vinden plaats in college- en raadsvergaderingen (*zie hoofdstuk 3. of bijlage 1. voor overzicht formele besluitvormingsmomenten*). Het voorstel is om in de eerste fase een werkatelier met de raad te organiseren. Hier stemmen we de voortgang van het proces tussentijds af en reflecteren we op de tussentijdse resultaten. Met het bestuurlijk team en de ambtelijk opdrachtgever doen we dit via een periodiek overleg.

Projectorganisatie en opdrachtgeverschap

Ambtelijke organisatie

Door met een relatief klein kernteam, een integraal projectteam en een breder 'projectteam +' te werken zoeken we de juiste balans tussen brede interne betrokkenheid enerzijds en het beperken van druk op ambtelijke capaciteit anderzijds. Het kernteam komt eens in de twee weken bij elkaar. Het projectteam komt ongeveer eens per 1,5 maand bij elkaar en het projectteam + wordt enkel voor specifieke onderdelen en in specifieke samenstelling geconsulteerd. Verder zal er, enkel waar nodig, aanvullend (werk)overleg georganiseerd worden, bijvoorbeeld ter voorbereiding van participatiebijeenkomsten en (deel)producten. De verschillende teams bestaan uit de volgende leden:

Kernteam

Projectleider / Strategisch adviseur ($\approx 0,5$ FTE)
Assistent projectleider ($\approx 0,4$ FTE)
Strategisch adviseur BCO ($\approx 0,1$ FTE)
Senior beleidsadviseur samenleving ($\approx 0,2$ FTE)

Projectteam (1e schil)

Diverse adviseurs samenleving ($\approx 0,14$ FTE)
Adviseur data ($\approx 0,1$ FTE)
Adviseur participatie ($\approx 0,1$ FTE)
Communicatieadviseur ($\approx 0,1$ FTE)
Bestuursadviseur ($\approx 0,05$ FTE)

Projectteam + (2e schil)

Diverse basisteams ($\approx 0,05$ FTE per basisteam)

Geschatte ureninzet

Ambtelijke uren: ongeveer 3600 uur (2,6 FTE) in totaal

Geschatte kosten extern (2025-2026)

1.	Communicatie en participatie:	30.000 euro
2.	Inhuur advies:	70.000 euro
	Totaal:	100.000 euro

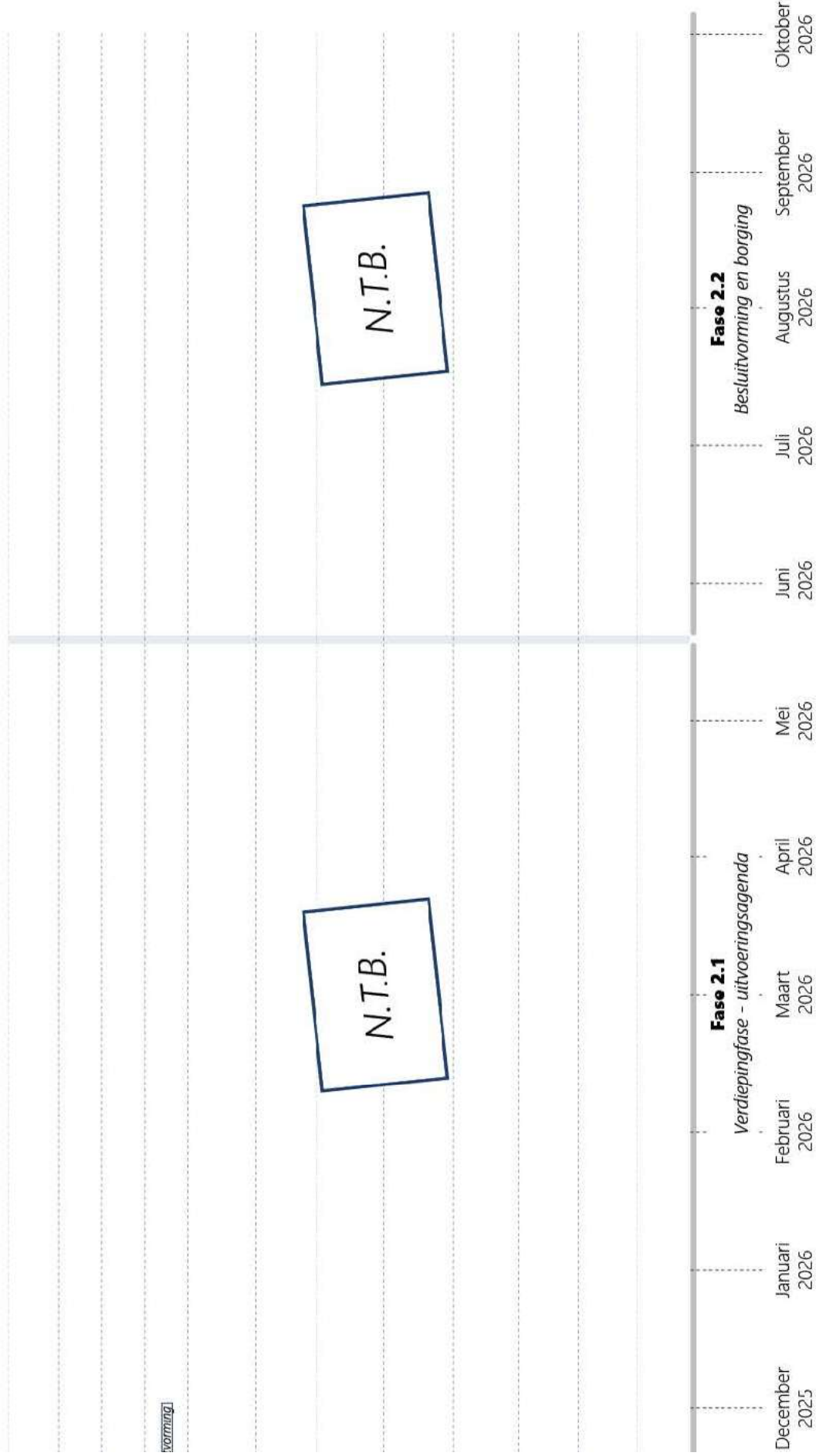
Deze kosten zijn reeds gedekt in de begroting.

Bijlagen

Bijlage 1. Planningsschema

Projectopdracht Samenlevingsagenda

Capelle aan den IJssel
Maart 2025